



KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 01.06.2004
KOM(2004) 394 v konečném znění

PRACOVNÍ DOKUMENT KOMISE

Začlenění zřetele na životní prostředí do dalších oblastí politik- hodnocení Cardiffského procesu

**Pozn.: Toto znění je pouze shrnutím základního anglického znění dokumentu
KOM(2004)394 v konečném znění.**

1. Úvod

Toto hodnocení integrace v oblasti životního prostředí vyplývá z jarního zasedání Evropské rady v roce 2003, na němž byl konstatován „*záměr Komise provést výroční hodnocení Cardiffského procesu integračního procesu v oblasti životního prostředí i pravidelné hodnocení politiky v oblasti životního prostředí a včas vypracovat zprávu o výsledku těchto hodnocení, aby je bylo možno použít při zpracování následných jarních zpráv Komise počínaje rokem 2004.*“¹ Toto hodnocení doplňuje hodnocení politiky životního prostředí² (EPR) za rok 2003 přijaté v prosinci 2003 a mělo by být chápáno v kontextu informací obsažených v EPR z roku 2003.

Princip integrace životního prostředí vychází z poznatku, že pouhá existence politiky životního prostředí nemůže vést ke zlepšení životního prostředí, jež jsou potřebná jako součást udržitelného rozvoje. Změny nutné ke snížení vysoce problémové zátěže životního prostředí v odvětví rybolovu, zemědělství, dopravy, energetiky i v jiných oblastech s cílem dosáhnout udržitelného rozvoje lze provést pouze v rámci procesu integrace v oblasti životního prostředí v těchto odvětvích.

Na úrovni EU je význam integrace v oblasti životního prostředí vyjádřen v článku 6 Smlouvy o ES, který stanoví, že „*požadavky na ochranu životního prostředí musí být zahrnuty do vymezení a provádění politik a činností Společenství [...], zejména s ohledem na podporu udržitelného rozvoje.*“³ Integraci v oblasti životního prostředí se dostalo institucionálního podnětu v roce 1998, kdy Evropská rada zahájila takzvaný Cardiffský proces, který požaduje, aby různé útvary Rady vypracovaly příslušné strategie.

Evropská strategie udržitelného rozvoje přijatá v Gothenburgu v roce 2001 postoupila ještě o krok dál a vyžadovala současné sledování prioritních cílů v oblasti životního prostředí a integrace životního prostředí i cílů hospodářských a sociálních. Tato strategie nabízí dlouhodobou vizi, která spojuje dynamický rozvoj ekonomiky se sociální soudržností a vysokými standardy ochrany životního prostředí. Proto je nutné klást větší důraz na politiku koherence a integrace v souladu se závěry Evropské rady z roku 2001, jimiž byla přijata evropská trvale udržitelného EU a které vyzývají Radu, aby „*dokončila a dále rozvíjela oborové strategie s cílem integrovat všechny příslušné oblasti politiky Společenství, aby je bylo možno uplatnit co nejdříve*“ a tudíž „*je zapotřebí vzít v úvahu relevantní cíle vytyčené v nyní zpracovávaném Šestém akčním programu o životním prostředí i ve strategii udržitelného rozvoje*“.

Na úrovni EU je holističtější, dlouhodobější přístup sektorové integrace životního prostředí doplněn o rozšířený nástroj k posuzování vlivů na životní prostředí vyvinutý k přípravě

¹ Odstavec 58, závěry předsednictví, zasedání Evropské rady v Bruselu, 20.-21. března 2003.

² KOM(2003) 745, 3. prosince 2003.

³ Význam integrace byl znovu potvrzen v návrhu ústavní smlouvy vypracované Konventem o budoucnosti Evropy dne 18. června 2003 (články II-37 a III-4). Viz <http://european-convention.eu.int/DraftTreaty.asp?lang=EN>

návrhů individuálních opatření a politik nebo iniciativ⁴. Oba tyto nástroje mají rozhodující význam pro vytvoření vhodné rovnováhy mezi třemi pilíři udržitelného rozvoje, a tudíž i pro dosažení vyšší úrovně integrace v oblasti životního prostředí.

Procesy zavedené v posledních letech vedly ke zlepšení životního prostředí v několika odvětvích. Postup integrace v oblasti životního prostředí by se však urychlil, kdyby všechny sektory dostály svým závazkům uzavřeným v uplynulých pěti letech. Bude se jednat o obtížný proces: jelikož již byly „snáze dosažitelné plody“ integrace sklizeny, bude se musit další úsilí o zvrácení neudržitelných trendů zaměřit především na strukturální reformy, což může způsobit napjaté vztahy s etablovanými zájmovými skupinami v příslušných odvětvích.

V hodnocení je nejprve vymezen rámec evropské integrace v oblasti životního prostředí od zahájení Cardiffského procesu v roce 1998. To pak umožní vytvoření souhrnného přehledu o stavu integrace v oblasti životního prostředí v sektorech, které byly požádány o vytvoření integračních strategií. Poslední část je tvořena závěry o pokroku integrace v oblasti životního prostředí na úrovni EU. Závěry se zaměří na prioritní akce, jejichž cílem je urychlit uvádění Cardiffského procesu v život a podpořit jej doplňkovými akcemi na vnitrostátní úrovni a úrovni Společenství, zejména přizpůsobováním rozvíjením současných přístupů k politice životního prostředí a snahou o nalezení účinných řešení.

⁴

Posuzování dopadu na životní prostředí (EIA) a strategické hodnocení životního prostředí představují další nástroje k podpoře integrace v oblasti životního prostředí na vnitrostátní nebo regionální úrovni (pro projekty a plány nebo programy).

2. ZÁVĚRY

Třebaže hodnocení prokázalo pozitivní výsledky Cardiffského procesu, a to jak v oblasti prohlubování profilu integrace v oblasti životního prostředí, tak i v konkrétních zlepšeních v určitých oblastech, upozorňuje též na řadu slabin při jeho provádění. Kromě upozornění na jiné problémy zdůrazňuje potřebu zvyšovat konzistentnost strategií ve všech útvarcích Rady a klást větší důraz na osvědčené postupy se zřetelem na obsah a způsob provádění.

Upozorňuje rovněž na souhrn opatření přijatých na úrovni Společenství i na úrovních vnitrostátních k podpoře oblastních rad v jejich úsilí začleňovat v rámci Cardiffského procesu integraci záležitostí životního prostředí do vlastních politik a ve snaze, aby toto úsilí co nejvíce zlepšovalo situaci v oblasti životního prostředí. Další úsilí je nutno vyvinout na vnitrostátní úrovni, aby bylo možno plně uplatnit rozhodnutí přijatá na úrovni Společenství. Zatímco udržitelný rozvoj vyžaduje zpracování ekonomických, sociálních a environmentálních politik tak, aby se vzájemně doplňovaly a podporovaly, musí být integrace v oblasti životního prostředí významně zviditelněna a vyžaduje politickou podporu na nejvyšší úrovni. Měla by se stát pravidelným bodem programu jarního zasedání Evropské rady. V tomto ohledu a v souladu se závěry předsednictví Evropské rady z března 2003 provede Evropská komise **výroční vyhodnocení postupu integrace v oblasti životního prostředí** jakožto doplněk přezkumu politiky životního prostředí; toto vyhodnocení bude tvořit součást jarní zprávy Komise a jarní debaty Evropské rady.

K dalšímu zlepšení podpory integrace v oblasti životního prostředí by měly být využity i následující příležitosti:

- **Přezkum strategie udržitelného rozvoje plánovaný na období 2004- 2005** bude věnován pokroku, kterého bylo dosaženo od roku 2001, a určí prioritní činnosti, které zajistí realizaci příslušných cílů. Tento postup umožní EU přesně určit, kde se na úrovni EU nacházejí nedostatky integrace v oblasti životního prostředí, které brání snaze EU o zamezení trendů neudržitelného rozvoje v oblasti životního prostředí a o předložení konkrétních návrhů, jak takové nedostatky odstraňovat.
- **Průběžné hodnocení lisabonské strategie v roce 2005** nabízí další příležitost k úvahám, jak by bylo možno posílit vzájemně podpůrné vlivy integrace životního prostředí, hospodářského růstu a růstu zaměstnanosti.
- Důraz, který klade Komise ve sdělení o **finančních výhledech Unie** po roce 2007⁵ na udržitelný rozvoj, podpoří další integraci životního prostředí, zejména pak v oblasti zemědělské a regionální politiky. Návrh Komise na úpravu strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v období po roce 2006 přijatý v roce 2004, který zavádí nové pokyny, umožní lepší začlenění environmentálního, hospodářského a sociálního pilíře udržitelného rozvoje do politiky soudržnosti.

Integrace v oblasti životního prostředí je základní podmínkou pro dosažení pokroku na cestě k udržitelnému rozvoji. Vyžaduje trvalý odpovědný přístup veškerých odvětví na všech úrovních správy v Unii.

⁵ Viz sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě, legislativní a pracovní program Komise na rok 2004, KOM(2003)645 v konečném znění ze dne 29. října 2003 (s. 5).